

PROSTOROVÉ SOUVISLOSTI ROZVOJE OBCÍ A REGIONŮ

Hlavní témata

- ❖ **Veřejná správa a koncepční řízení rozvoje**
- ❖ **Výkon veřejné správy v malých obcích**
- ❖ **Spolupráce ve veřejné správě**
- ❖ **Přístupy k zachycení prostorových souvislostí**

Veřejná správa

- **Státní správa**
- **Samospráva**
  - ❖ Územní samospráva – kraje, obce
  - ❖ Zájmová samospráva
- Zjednodušení na skladebné úrovne
  - Stát
  - Kraj
  - Obec
- *Koordinace a kooperace mezi jednotlivými úrovněmi*

Koncepční řízení rozvoje

- *Koncepční řízení, dokumenty = obecné označení zahrnující zejména strategické plánování a také programové plánování*
  - ❖ Nastavení rozvojových směrů
  - ❖ Efektivní využití zdrojů – územní, lidské, finanční
  - ❖ Nástroj pro tvorbu konsenzu a východisko pro spolupráci
- **V ČR souběžně běží dva způsoby prostorového plánování:**
  - ❖ **Strategické dokumenty – aktivní nástroje** (z pohledu času i finančních prostředků)
  - ❖ **Územně plánovací dokumenty – regulační nástroje**
- Je třeba usilovat o jejich koordinaci a sblížování v podobě konzistentních cílů bez negací.
- Proces koncepčního řízení rozvoje proces je interaktivní a vyvíjí se a každá strana má šance specifikovat své záměry a nástroje, kterými bude další změny ovlivňovat.
- **Koncepční dokumenty: Strategie, program, (plán – projekt).**

Zákonná úprava I

ZÁKON 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje v § 2 odstavci b) a c) vymezuje:

- **strategii regionálního rozvoje** jako střednědobý dokument, na období 3 – 7 let, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje;
- **státní program regionálního rozvoje** jako střednědobý dokument, který stanoví zaměření podpory regionálního rozvoje pro jeden nebo společně pro více podporovaných regionů,

Jiná časová určení a definice v tomto zákoně nejsou. Zajímavé je, že strategie je zde uváděna jako střednědobý dokument, program stejně tak.

Akteři rozvoje území

- Aktér = „aktivní účastník“
- V obecné rovině můžeme rozlišit několik typů subjektů podle vztahu k řešenému problému či k připravovanému projektu:
  - ❖ **Shareholders = podílníci**, tj. subjekty, které jsou hlouběji zapojení do procesu řešení či přípravy, podílí se na něm (např. spolupracující obce a podnikatelé),
  - ❖ **Stakeholders = zainteresovaní**, tj. subjekty, na které bude jistá aktivita působit (např. občané a jejich sdružení, návštěvníci aj.),
  - ❖ **Placeholders = dotčení** (myšleno na územním principu), tj. subjekty, v jejichž zájmovém území se aktivita realizuje (např. krajský úřad, správa chráněné krajinné oblasti či národního parku, ministerstvo).
- Zařazení subjektů do jedné ze zmíněných skupin není absolutní, nýbrž závisí na tématu či situaci. Dochází také k prolínání jednotlivých pozic.

Tvorba strategických dokumentů

Fáze tvorby (Veřejná politika - Potůček, M.,2005):

- Záměr
- Zpracování
- Projednávání
- Schválení
- Realizace (monitoring, kontrola)
- Vyhodnocení → aktualizace či nový dokument

Přístupy k tvorbě dokumentu

- Zpracování vlastními silami
- Zadání odbornému subjektu
  - ❖ **Kompletní zpracování**
  - ❖ **Poradenská role, metodické vedení**
- Výhody a nevýhody: přijetí za „své“ ze strany realizátora x kvalita dokumentu
- Vnitřní a vnější připomínkový proces, veřejná diskuze

Posouzení SEA

(Strategic Environmental Assessment)

- **Posouzení vlivů na životní prostředí (SEA) podle zákona 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (poslední novelizace zákon 216/2007 Sb.)**
- + **Posouzení vlivů na NATURA 2000 (podle zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny) – Ptačí oblasti a Evropsky významné lokality**
- **Hodnocení metodou referenčních cílů**
- **Fáze:**
  - Oznámení koncepce
  - Zjišťovací řízení
  - Vyhodnocení koncepce
  - Veřejné projednání
  - Stanovisko
- **V případě konkrétních projektů – Posouzení EIA**

Státní úroveň

➤ **Komplexní koncepce:**

- ❖ Strategie regionálního rozvoje
- ❖ Strategie hospodářského růstu
- ❖ Strategie udržitelného rozvoje
- ❖ Státní politika územního rozvoje (v oblasti územního plánování)
- ❖ *Za velmi obecnou koncepci lze považovat i např. programové prohlášení vlády*

➤ **Sektorové koncepce (obvykle koncepce v gesci ministerstev), např.:**

- ❖ Strategie rozvoje lidských zdrojů ČR
- ❖ Strategie rozvoje terciárního vzdělávání
- ❖ Státní informační a komunikační politika
- ❖ Národní inovační strategie České republiky
- ❖ *A desítky dalších ...*

➤ **Různorodé koncepční dokumenty ostatních složek státní správy**

Programové dokumenty ČR k realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU (HSS)

- **Politika HSS EU založena na programování**
- **Projekty realizovány v návaznosti na problémy identifikované ve strategických dokumentech**
- **Úroveň EU - Nejvyšším strategickým dokumentem Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) - definovány priority politiky HSS v období 2007-2013**
- **Každý členský stát definuje svůj Národní rozvojový plán (NRP) popisující hlavní rozvojové problémy země.**
- **Národní strategický referenční rámec (NSRR) – vzniká sladěním NRP a SOZS, vymezuje podobu realizace politiky HSS, popisuje strategické cíle, způsob řízení a koordinace politiky HSS v České republice, představuje systém finančních toků fondů EU v ČR a představuje operační programy pro realizaci politiky HSS.**

Operační programy ČR 2007-2013

- Operační programy (OP) - tematicky a regionálně vymezené dokumenty specifikující cíle NSRR
  - ❖ **Tematické operační programy (8)**
  - ❖ **Regionální operační programy (7)**
  - ❖ **Operační programy Praha (2)**
  - ❖ **Evropská územní spolupráce (7 + 2 síťové OP)**
- **Struktura OP**
  - ❖ **Úvod**
  - ❖ **Zdůvodnění potřeby programu**
  - ❖ **Popis strategie k odstranění problémů, definice cílů**
  - ❖ **Konkretizace zaměření operačního programu**
  - ❖ **Finanční zajištění programu, rozdělení prostředků**
  - ❖ **Popis řízení operačního programu**
  - ❖ **Přílohy**

Krajská úroveň

- Komplexní koncepce:
  - ❖ **Strategie rozvoje** – dlouhodobý dokument
  - ❖ **Program rozvoje** – střednědobý dokument
- Hlavní sektorové koncepce (obvykle zpracováváné na úrovni odborů)
- Dílčí sektorové koncepce
- Odborné studie - podkladové analýzy pro strategické rozhodování

Vztah jednotlivých krajských struktur ke koncepčním dokumentům

- Komplexní dokumenty má v gesci obvykle odbor regionálního rozvoje X zastřešuje rámec činnosti všech odborů, ale odbor regionálního rozvoje nemá vzhledem ke svému postavení dostatečnou „autoritu“.
- Struktura krajského úřadu vychází z povinností kraje v rámci přenesené působnosti – odbory „úřadují“ a komplexní rozvoj jejich oblasti stojí v pozadí („dělají co musí, ale nedělají, co by mohli“)

Sektorové koncepční dokumenty krajů

- **Strategie i programy** – označení se liší podle jednotlivých sektorů
- **Metodické problémy**
  - ❖ Provázanost s komplexními koncepčními dokumenty
  - ❖ Soulad s ostatními sektorovými dokumenty
  - ❖ Intervaly aktualizace a jejich sladění s komplexními dokumenty - Nadřazenost či podřazenost zakotvených rozhodnutí
  - ❖ Problematika je stále „otevřená“
  - ❖ Obtížná spolupráce jednotlivých složek krajského úřadu
- **Nejčastější sektorové koncepce:**
  - ❖ Strategie rozvoje hospodářství, Program rozvoje cestovního ruchu, Dopravní koncepce, Plán vodovodů a kanalizací, Koncepce zdravotnictví, Koncepce ochrany přírody, Plán odpadového hospodářství, Energetická koncepce, Strategie rozvoje lidských zdrojů, Strategie udržitelného rozvoje...

Zákonná úprava II

Programu rozvoje kraje se v zákoně 248/2000 týkají § 8, 9 a 10:

§ 8 – (1) Kraj v rámci své samostatné působnosti podporuje rozvoj regionů vymezených v programu rozvoje územního obvodu kraje podle svých konkrétních potřeb s ohledem na vyvážený rozvoj svého územního obvodu

(2) Pro podklady k vymezení regionů v programu rozvoje územního obvodu kraje a pro oblasti, na něž je podpora zaměřena, platí přiměřeně § 3 a § 5 odst. 2.

§ 9 – Program rozvoje územního obvodu kraje obsahuje zejména:

- a) analýzu hospodářského a sociálního rozvoje územního obvodu kraje, charakteristiku slabých a silných stránek jeho jednotlivých částí a hlavní směry rozvoje,
- b) vymezení regionů, jejichž rozvoj je třeba podporovat, uvedení oblastí, na něž má být podpora zaměřena
- c) úkoly a priority v rozmístění a rozvoji občanské vybavenosti, infrastruktury, životního prostředí, atd.

§ 10 – Financování PRK

Zákon 129/2000 Sb., o krajích se programem rozvoje kraje vůbec nezabývá, mimo to, že je zde uvedeno, že ho schvaluje zastupitelstvo.

Územně plánovací dokumenty kraje

Pevná opora v zákoně: Od 1.1.2007 „Nový“ stavební zákon č. 183/2006 Sb.

➤ **Zásady územního rozvoje kraje**

➤ **Regulační plány**

(Dříve územní plány vyšších územních celků)

➤ Tyto dokumenty stanoví základní koncepci udržitelného rozvoje území, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání“.

➤ **Od 1.1.2007 nadřazenost ÚPD nad strategickými dokumenty.**

➤ Hlavním územně plánovacím dokumentem na národní úrovni je **Politika územního rozvoje ČR.**

Obecní úroveň

- **Rozvojové strategie, programy, plány obcí** – komplexní charakter, různorodé pojetí a úroveň, existují spíše ve větších obcích.
- **Strategické dokumenty svazků obcí** – typické pro menší obce, finanční dosažitelnost, podpora spolupráce, nejrozšířenější druh koncepce na lokální úrovni.
- **Integrované plány rozvoje měst**
- **Strategické plány Leader** jako stěžejní dokument místních akčních skupin (MAS).

Koncepční dokumenty svazků obcí

- Nejčastěji „Strategie rozvoje ....“
- Nalezení a vysvětlení příčin vývoje i současné situace
- Poznání základních podmínek a předpokladů rozvoje v širších souvislostech
- Vyjasnění si společných zájmů, vizí a cílů spolupracujících obcí
- Základ pro spolupráci při řešení problémů, na něž síly jednotlivých obcí nestačí
- Existující metodické materiálů k jejich zpracování:
  - ❖ Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů. Zpracoval Ústav územního rozvoje, Brno (dostupné na www.uur.cz)
  - ❖ Metodika tvorby lokálních rozvojových strategií. Zpracovala Regionální rozvojová agentura Ústeckého kraje, 2006. (Dostupné z <http://brouk.kr-ustecky.cz/soubory/450018/metodika%5Flrs.pdf>)
  - ❖ Perlín, R., Bičík, I.: Strategický plán mikroregionu metodická příručka pro zájemce o strategické plánování ve venkovských mikroregionech a obcích. Praha: Př.F UK, 2006.

Strategický plán Leader (SPL)

- Základní dokument místní akční skupiny.
- Místní akční skupina (MAS):
  - ❖ Partnerství různých subjektů v území – nejčastěji obce a podnikatelé, dále také NNO
  - ❖ Minimálně 50% zastoupení soukromé sféry
  - ❖ Pracuje metodou LEADER
  - ❖ Určeno pro rozvoj venkovských oblastí – součástí Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013
- SPL má závaznou osnovu a rozsah, 11 kapitol, max. 60 s.
- SPL specifikuje rozvojové struktury, financování a rámec fungování MAS a kritéria výběru projektů v rámci „grantových schémat MAS“
- Bodové hodnocení jednotlivých částí. Přidělení prostředků na provoz MAS s nejvyššími součty bodů.

Shrnutí - Problémy strategického plánování

- Nejednotná terminologie
- V praxi chybné a nelogické postupy
- Řada nevyřešených metodických otázek (hierarchizace, vazby, aktualizace, vyhodnocování)
- Deformace zaměření dokumentů možnostmi financování z fondů EU
- Nedostatečná provázanost mezi strategickým a finančním plánováním
- Antagonismus s územním plánováním
- Problém transparentnosti a zapojení aktérů

Výkon veřejné správy v malých obcích

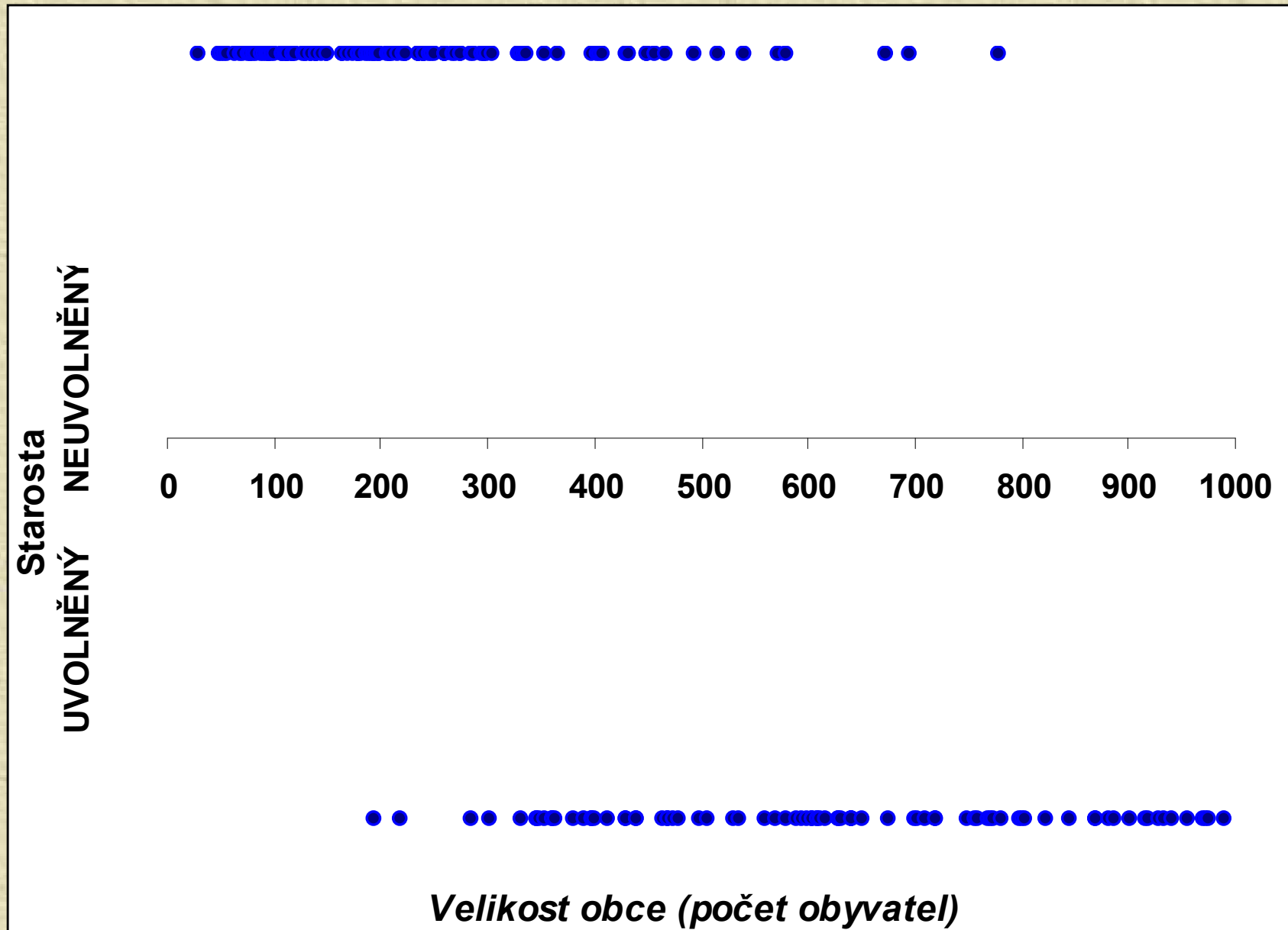
Poznatky z řešení projektu

*Identifikace kompetencí zatěžujících výkon veřejné správy
se zvláštním přihlédnutím k malým obcím*

Hlavní rysy současného obecního zřízení

- Obec jako základní územně samosprávné společenství občanů
- Tzv. **smíšený systém veřejné správy** – samostatná a přenesená působnost
- Zákonná preference samostatné působnosti
- Tři stupně přenesené působnosti na úrovni obcí
- Možnost přesunout činnosti v přenesené působnosti na základě veřejnoprávní smlouvy
- *Legislativa s pojmem „malá obec“ nepracuje*

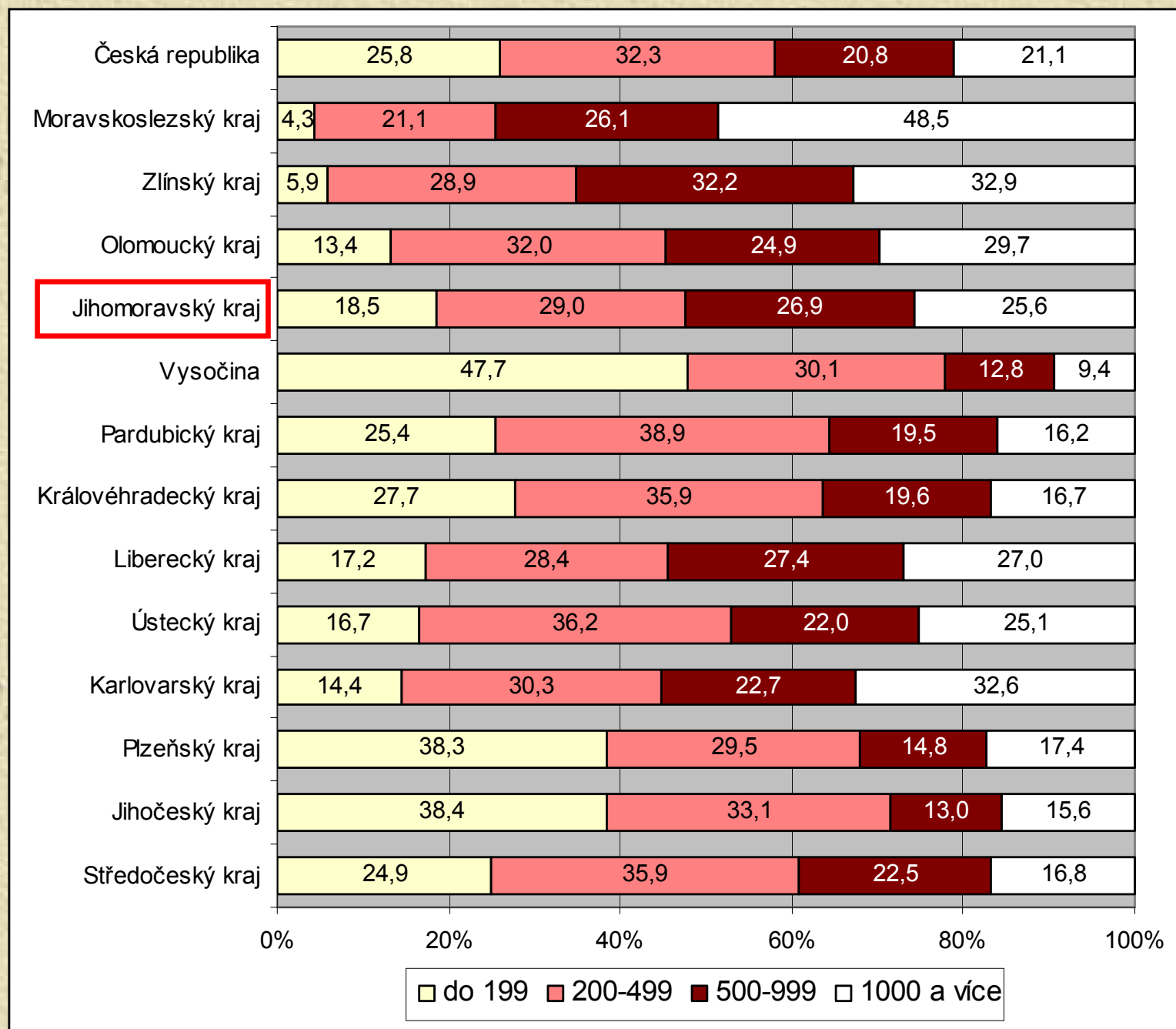
Vztah mezi velikostí obce a uvolněností starostů

Malé obce a veřejná správa

- 1921: 11417 obcí, z toho 9526 do 1000 obyvatel (83 %)
- 1980: 4778 obcí, z toho 3408 do 1000 obyvatel (71 %)
- 2007: 6250 obcí, z toho 4932 do 1000 obyvatel (79 %)

- **Existují důvody pro i proti existenci malých obcí**

- Matriční úřad: 3 obce kategorie 0-199, 41 obcí 200-499, 211 obcí 500-999 (v ČR celkem 1274 matričních úřadů).
- Stavební úřad: 24 obcí kategorie 500-999 (celkem 704 stavebních úřadů)
- Pověřený obecní úřad: 2 obce kategorie 500-999 (Křivoklát, Vranov nad Dyjí) (388 POÚ, 205 ORP)

Malé obce na území krajů ČR (stav k 1.1.2006, v %)

Kategorizace základních kompetencí obcí

Oprávnění v samostatné působnosti

- Místní poplatky a účast na správě poplatků a daní
- Zřizování zařízení či orgánů
- Vyjádření obcí
- *Oprávnění vydávat právní akty*

Povinnosti v samostatné působnosti

- Povinnost vést kroniku
- Péče o vodovody a kanalizace
- Zajištění požární ochrany

Povinnosti v přenesené působnosti

- Přestupkové řízení
- Krizové řízení
- Koncepční činnost
- Sociální oblast
- Doprava
- Životní prostředí a ochrana přírody
- Volby, referenda
- Poskytování informací
- Další informační služby veřejnosti
- Vydávání stanovisek
- Vydávání povolení
- Poskytování součinnosti
- Ostatní nezařazené kompetence

Závěry šetření

- **Poskytování informací v rámci veřejné správy:** zatěžuje 70 % dotazovaných starostů, především jde o nepřehlednost formulářů, opakované požadavky na určité údaje, náročnost získání požadovaných informací
  - ❖ Problémem je informační nevyváženost ve vztahu k obcím
  - ❖ **Možná řešení:** Rozšíření práva obcí na informace týkající se jejich území, zajištění lepší výměny informací mezi jednotlivými subjekty veřejné správy, promyšlené rozložení poskytování informací v rámci roku
- **Sociální oblast:** Je třeba podpořit užší spolupráci obcí s úřady práce, vzdělávací aktivity, zlepšení informačních toků.
- **Krizové řízení:** Zlepšení informovanosti starostů (různá situace v jednotlivých územích) a zintenzívnění metodické pomoci
- **Metodické vedení:** Vzory dokumentů, vzory nařízení; systematizace a vyjasnění postavení jednotlivých poskytovatelů metodické pomoci.
- **Vzdělávání:** Dostupné kurzy nejsou sladěny s potřebami starostů (jsou primárně určeny pro úředníky) a jejich obecná náplň není dle starostů přínosná. Chybí kontrola kvality nabízeného vzdělávání od centrálních orgánů, které pro ně vydávají akreditace.

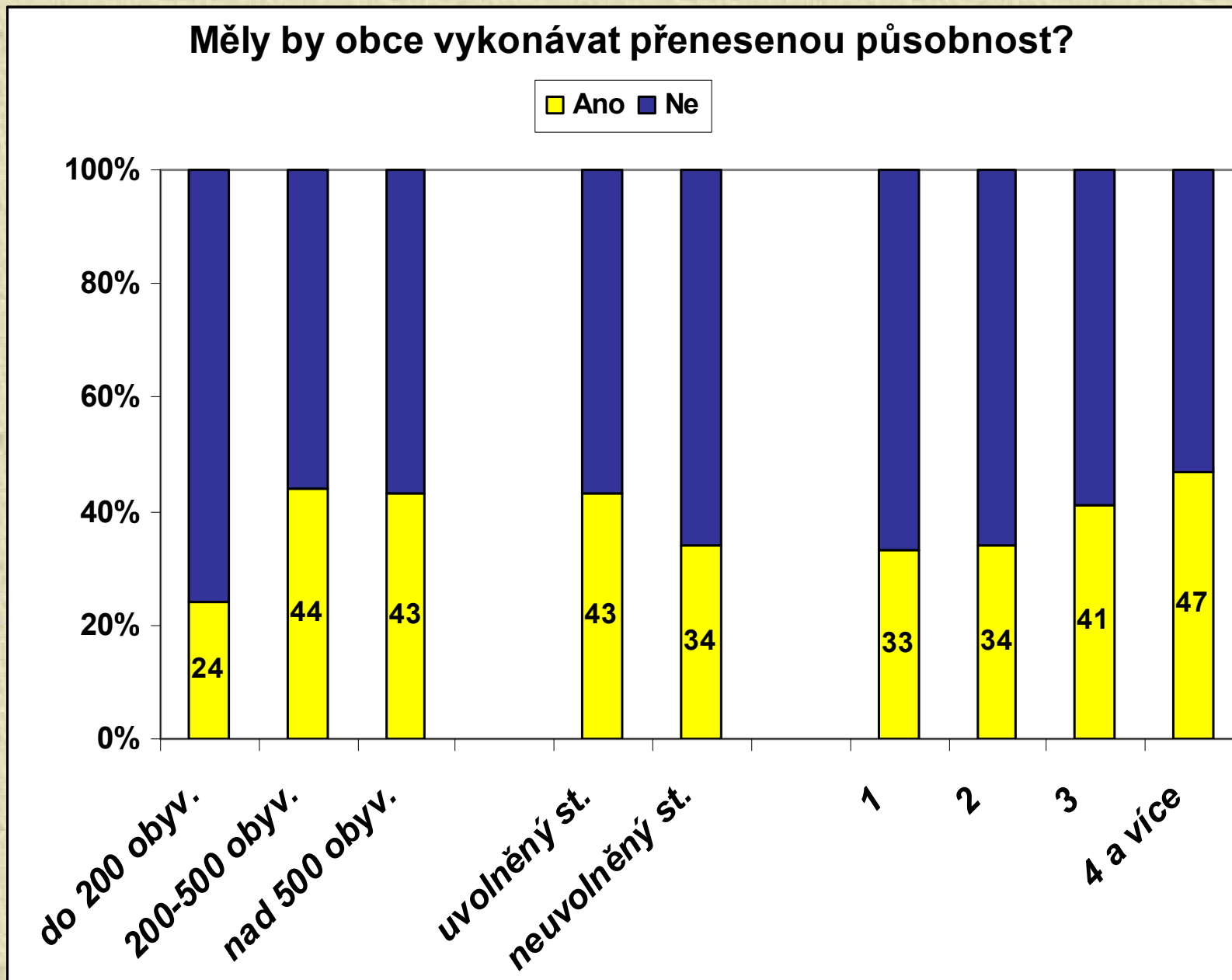
Návrhy na legislativní řešení

- **Vydávání právních předpisů:** Provedení analýzy zákonných zmocnění k vydávání místních předpisů
- **Narušování pořádku v obci:** Zvážit legislativní rozšíření využití blokového řízení
- **Místní poplatky:** Zjednodušit právní režim správy místních poplatků
- **Drobné stavby:** Možnost povolování drobných staveb přímo obcí
- **Sociální oblast:** Posílení sankční pravomoci ve vztahu k osobám neplnícím povinnosti či zneužívajícím situace
- **Právo na informace:** Zajistit právo obcí na informace týkající se jejich rozvoje (např. evidence podnikatelů)
- **Informační toky:** Stanovit rámec pro informační povinnosti obcí a zajistit koordinaci a dostupnost informačních zdrojů

Návrhy na přesun kompetencí

- **Obecně: Činnosti odborně náročně, s nízkou četností výskytu, často vykonávané pouze latentně**
- **Přestupková agenda**
- **Sociálně-právní ochrana dětí**
- **Sociální zabezpečení**
- **Vydávání odborných rozhodnutí**
- **Vybrané činnosti v oblasti životního prostředí**

Názory starostů na výkon přenesené působnosti

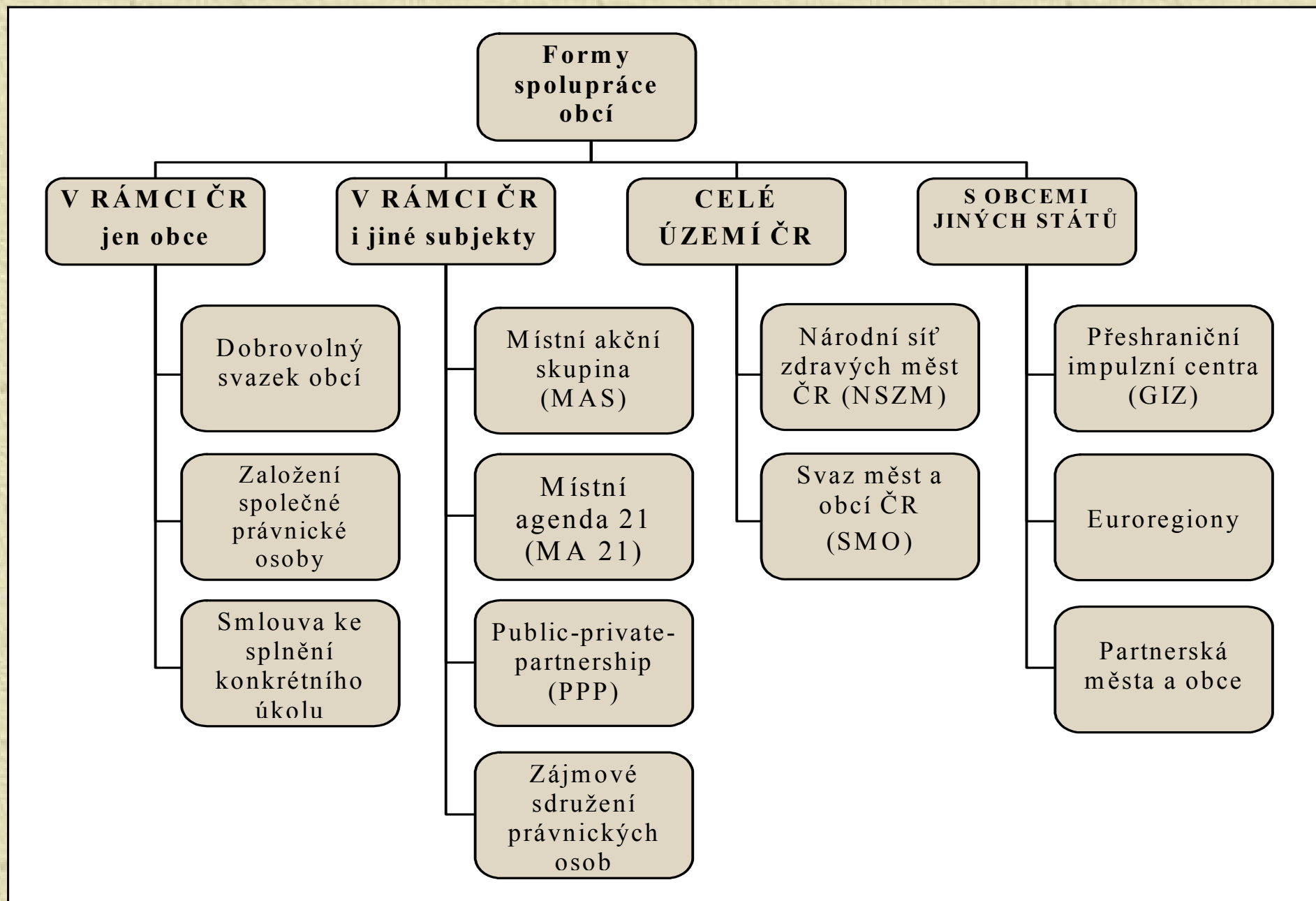
Celkové závěry šetření kompetencí

- **Ve vztahu k únosné míře kompetencí malých obcí je klíčová otázka, zda i nadále vybavovat přenesenou působností všechny obce v České republice či na nejnižší úrovni územní veřejné správy ponechat pouze samosprávu (pak by muselo dojít k přesunu některých kompetencí do samostatné působnosti: volby do obecních zastupitelstev či výběr místních poplatků).**
- ❖ **Argumentem vybraných činností na úseku přenesené působnosti v obcích je fakt, že největší množství informací o obci a občanech má právě ona obec, která také nejlépe zná své problémy (uvedlo 35 % obcí), a s pravomocemi v přenesené působnosti může lépe řídit svůj rozvoj (18 %).**
- ❖ **Obce by chtěly zachovat především vydávání nařízení a rozhodnutí, zavést povolování drobných staveb a evidenci obyvatel.**
- ❖ **Z toho vyplývá, že by obce měly vykonávat jednoduché, časově nenáročné činnosti ve vztahu k občanům, protože jsou jim blíže a mohou reagovat operativně.**
- ❖ **Odbornější rozhodnutí vyžadující více času (který zvláště neuvolněný starosta nemá) by měl vykonávat někdo jiný.**

Spolupráce obcí

Více informací viz Galvasová I. a kol.: Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007.

Členění spolupráce obcí

Faktory ovlivňující spolupráci

- Motivace spolupracujících subjektů – reálná možnost dosažení cílů
- Počet a charakter subjektů
- Forma spolupráce – musí odpovídat potřebám
- Ochota spolupracovat a schopnosti zapojených osob
- Účel, charakter a náplň činnosti
- Způsob financování (ve vztahu k činnosti)
- Způsob dospívání k rozhodnutí („konsenzu“)
- Časové rozložení nákladů a výnosů

- Nevyjasnění → hrozba ochabnutí spolupráce

Charakteristiky spolupráce obcí

Způsob spolupráce

- Institucionalizovaná spolupráce
- Smluvní spolupráce
- Ad hoc spolupráce

Účel spolupráce (v případě obcí)

- Celkový rozvoj území
- Rozvoj určitých aspektů území (monotematická spolupráce)

Náplň spolupráce

- Výměna zkušeností
- Poskytování veřejných služeb
- Sdružování prostředků
- Realizace projektů

Dobrovolný svazek obcí

- Nejčastější forma spolupráce obcí
- Může vykonávat pouze činnosti v samostatné působnosti obcí
- Je právnickou osobou
- Sestavuje rozpočet a hospodaří s majetkem

Členění svazků obcí

- „Mikroregiony“
- **Monotematické svazky**
  - ❖ „Technické“ svazky
  - ❖ Svazky obcí v oblasti cestovního ruchu
  - ❖ Specifické svazky obcí

Místní akční skupina

- Partnerství různých subjektů v území – nejčastěji obce a podnikatelé, dále také NNO
- Minimálně 50% zastoupení soukromé sféry
- Pracuje metodou LEADER
- Určeno pro rozvoj venkovských oblastí – součástí Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013
- Může mít různou právní formu: nejčastější právní formou občanské sdružení, dále zájmové sdružení právnických osob či obecně prospěšná společnost
- Základem je partnerská dohoda o hlavních cílech rozvoje venkovského regionu, společná příprava strategií a realizace projektů k jejich naplnění
- Rozvoj vyvolán disponibilními finančními prostředky pro tento typ spolupráce

Přístupy k zachycení prostorových souvislostí a vybrané obecné otázky regionální politiky

Regionální politika ve vztahu k rozvoji území

- Při jistém zjednodušení lze rozlišit dva myšlenkové koncepty regionální politiky
  - ❖ Rozvojová politika
  - ❖ Disparitní politika
- V realitě prolínání, formálně jako nosný definován přístup disparitní, v praxi však podmínky spíše pro rozvoj silných subjektů.
- S územními úrovněmi se mění typy disparit, jejich indikátory, stejně jako cíle a nástroje řešení (možné rozpory).
- Účinnost regionální politiky závisí na objektivitě poznání situace v daném prostoru. V ČR však převládá systém plošné aplikace rozvojových nástrojů. Regionální politika se v řadě případů změnila v dotační politiku.
- Nástroje regionální politiky jsou neúčinné v územích s kumulací problémů.
- ❖ Zvýšit účinnost řešení regionálních disparit lze vnitřní aktivizací regionů směrem zdola, úkolem regionální politiky na všech úrovních realizace je toto úsilí podpořit.

Přístupy k „diferenciaci“ území

- **Využití aparátu geografických věd**, v praxi však z hlediska regionální politiky omezené prostředky a metody „vytěžení“ hlubších souvislostí a vazeb
- Nejčastěji **vymezování „problémových“ území** („území s kumulací nepříznivých jevů“) – řešení regionálních disparit, tj. neodůvodněných rozdílů v úrovni ekonomického, sociálního a ekologického rozvoje“
  - ❖ Posun k vícekriteriálním pohledům
  - ❖ Regiony se soustředěnou podporou státu (nezaměstnanost, daňové příjmy, počet podnikatelů, kupní síla)
  - ❖ Kraje volí k vymezení hospodářsky slabých regionů různé přístupy (1-11 ukazatelů)

Souhrnné indexy a jejich prostorový průmět

- Souhrnné indexy jako nástroj syntézy informací o území
- Řada možných přístupů k jejich konstrukci: různé ukazatele, různé váhy ukazatelů
- Klíčový je **zvolený způsob průmětu v prostoru**: srovnání na bázi absolutních hodnot či srovnání s cílem identifikovat rozložení rozdílů, vyjádření pomocí kartogramů
- Ověření a aplikace metodiky syntetických indexů na území Jihomoravského kraje (2003, 2006): identifikace rozdílů
- **Postup**: 1. Monotematické kartogramy, 2. Tématické indexy, 3. Syntetický index (expertní přístup k výběru)
- Pro sloučení do souhrnného indexu byl každý ukazatel přepočítán na **sjednocující škále** (v rozmezí 0 až 100), **shodná váha ukazatelů**, dle charakteru ukazatele bylo nejvyšší hodnotě přiřazeno maximum či minimum

Socioekonomická syntéza obcí Jihomoravského kraje

Socioekonomická syntéza

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Strategie rozvoje JMK 2005

Socioekonomická syntéza – ukazatele a intervaly

➤ Použité ukazatele

- ❖ vývoj počtu obyvatel (max=100),
- ❖ podíl obyvatel s maturitou a vyšším vzděláním (max=100),
- ❖ počet podnikatelů na 1000 obyvatel (max=100),
- ❖ podíl obyvatel zaměstnaných v primárním sektoru hospodářství (min=100),
- ❖ podíl obyvatel zaměstnaných v terciérním sektoru hospodářství (max=100),
- ❖ míra nezaměstnanosti (min=100),
- ❖ napojení na technickou infrastrukturu (max=100),
- ❖ podíl trvale obydlených domů postavených před rokem 1945 (min=100),
- ❖ hustota zalidnění (max=100).

- ## ➤ Rozdělení škály – 5 typů (skupin) obcí odrážejících různou „intenzitu rozvojových předpokladů“: **Silná, Rozvojová, Neutrální, Ohrožená, Slabá** (stejně velké intervaly)

Využití územních průmětů souhrnných indexů pro regionální politiku

- Identifikace regionálních rozdílů jako podklad pro zaměření podpory rozvoje v jednotlivých oblastech
- Pro řízení rozvoje nutno transformovat „mozaiku“ hodnot do většího území: **„integrovaný“ přístup k rozvoji**
- Aplikace indexů na území obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem: kartodiagram **„Stupeň rozvoje obvodů POÚ“** zahrnující hodnotu souhrnného indexu i indexů dílčích – identifikace vlivů na celkovou situaci území
- Navržený postup může přispět k lepšímu pochopení prostorových podmínek a k účinnějšímu zacílení disponibilních nástrojů regionální politiky

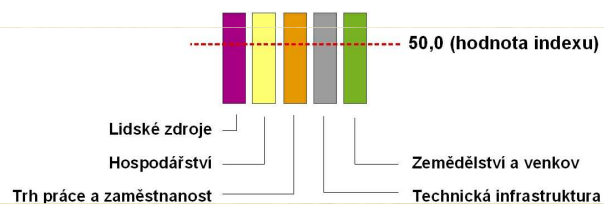
Stupeň rozvoje obvodů POÚ Jihomoravského kraje

Stupeň rozvoje obvodů POÚ

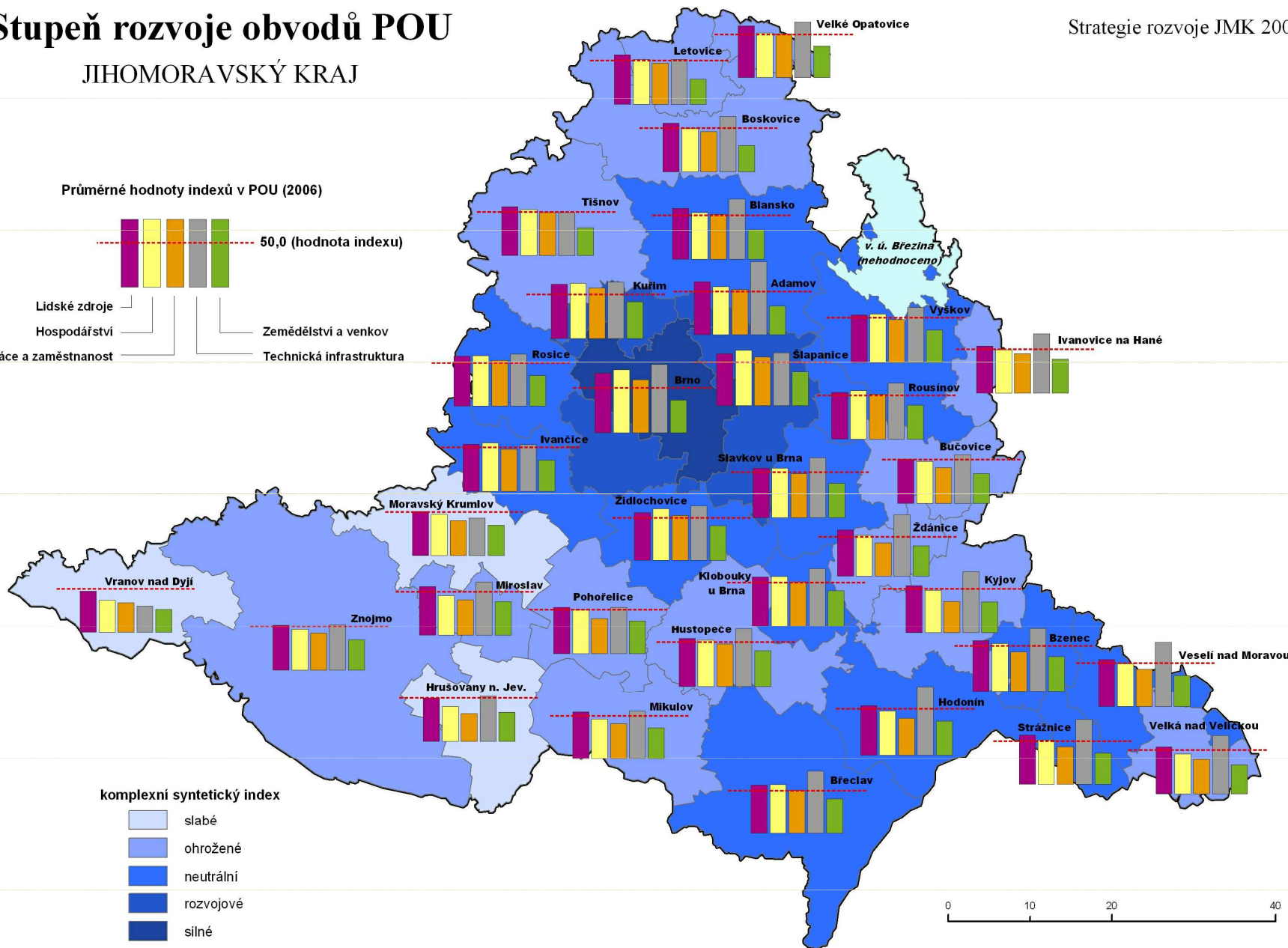
JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Strategie rozvoje JMK 2005

Průměrné hodnoty indexů v POÚ (2006)

komplexní syntetický index

Regionální politika, regionální rozvoj, disparity - Diskuze

- V rámci disparit je silně preferován ekonomický potenciál (hospodářský růst). Hospodářský růst na celostátní a krajské úrovni zvyšuje územní rozdíly. Čerpání prostředků z EU příliš nepřispívá ke zvyšování územní soudržnosti a ke snižování rozdílů.
- Tím, že disparita (územní rozdílnost) není vnímána jako strukturovaný systém, ztrácí se schopnost ji řešit, tj. prostředky jsou alokovány do řady „černých děr“.
- Při řešení disparit není sladěna poznávací a realizační fáze. Rozvoj statistických a informačních zdrojů, ale rozhodování bez využití odborných znalostí.
- Regionální politika jako aktivní proces, který přispívá ke změně. Podmínkou je hodnotové ukotvení a pochopení dané změny. Pilířem je dlouhodobé plánování a koncepční přístup ke všem aktivitám.
- Ve vazbě na místní zdroje dochází k výběru rozvojových potenciálů: sociální a kulturní faktory – výběr souvisí s hodnotovou orientací místních aktérů.

Děkuji za pozornost!

Ing. Jan Binek

Případné dotazy na garep@garep.cz

Více informací na www.garep.cz